

de eerste plaats werd dit nadeel vergoed door de gemeenschappelijke avondvisite, waarbij door den Geneesheer-Directeur met de drie assistenten alle afdeelingen nauwkeurig nagegaan werden. Op iedere afdeeling trad de dokter, die er de morgenvisite gemaakt had, als cicerone op, stelde de nieuwe patiënten voor met de diagnose, die hij bij hen gemaakt had, in gevallen van twijfel werd gemeenschappelijk onderzocht en de te volgen behandelingsmethode vastgesteld. Het spreekt van zelf, dat ook de reeds vroeger opgenomen patiënten niet vergeten werden. Wanneer bij een dergelijke wijze van handelen, zooals uit het proefschrift van Dr. BROUWER schijnt te blijken, he van tijd tot tijd voorkwam, dat bij een patiënt, die heelkundige behandeling noodig had, daarmede lang of te lang gewacht werd, dan zal dit op een afdeeling, waar slechts één geneesheer optreedt, zeker ook wel kunnen gebeuren. Wij gingen er vlug genoeg toe over, om in een twijfelachtig geval den chirurg te rade te roepen. Maar nu verder: wij wisten, dat iedere patiënt de volgende dagen door andere medici zou gezien worden, dat onze aantekeningen door een ander zouden gecontrôleerd en, zoo noodig, aangevuld worden. Kan men zich, afgezien van eigen plichtsgevoel, krachtiger prikkel tot nauwkeurig waarnemen en vermijden van sleur denken? Wie onzer, die een ander medicus bij zijn patiënten te rade roept, gaat niet nog eens vooraf na, of hij toch in 'shemelsnaam niets over het hoofd gezien heeft? Welnu, deze prikkel bestond bij ons voortdurend. Een ander voordeel was dit: wanneer tijdens verlof of ziekte van een der doctoren een ander zijn functie moest waarnemen, dan werd deze niet plotseling gesteld voor een aantal hem volkomen nieuwe en onbekende patiënten, waaronder hij zich eigenlijk eerst recht tehuis ging gevoelen, als de tijd voor het waarnemen haast voorbij was, doch hij kende de geheele afdeeling reeds. Ziedaar voorwaar een aanleiding tot het verzuimen van noodige maatregelen, die bij ons niet voorkwam. En ditzelfde gold voor den geneesheer, die 's avonds de wacht had. Het was een heerlijk gerust gevoel, dat men dan niet kans liep bij geheel onbekende patiënten geroepen te worden, doch dat men dadelijk wist, met wien en met wat men te doen had.

Intusschen moest bij de voortdurende toeneming van het aantal patiënten en de daarmede gepaard gaande vermeerdering van het aantal doctoren ook deze regeling door de gewoonlijk in de ziekenhuizen gevolgd wordende, vervangen worden. Maar dat zij, zoolang zij mogelijk was, voortreffelijke resultaten heeft gegeven, ons door onderlinge bespreking en contrôleering veel heeft geleerd en dikwijls voor eenzijdige opvatting heeft behoed, dat zullen de collegae, die in het Rotterdamsche Ziekenhuis met mij gediend hebben, zeker gaarne en dankbaar erkennen. Voor ziekenhuizen met een beperkte bevolking lijkt zij mij de ideale wijze van handelen toe.

Met dank voor de plaatsing

Amsterdam, 27 Nov. 1898.

Dr. D. H. KOETSER.

Geachte Gérant!

Mag ik naar aanleiding van het referaat van Dr. MOUTON (zie blz. 859 van dit *Tijdschrift*) omtrent de therapie door TRIPIER met succes gevolgd tegen

maagbloedingen, met een enkel woord in herinnering brengen de proeven, welke hierover door WINTERNITZ reeds voor vele jaren zijn genomen.

Nadat het hem gelukt was door middel van een 4 cM. groot max. thermometer, hetwelk in een caoutchoucslang werd ingeslikt, met nauwkeurigheid de temperatuur der maag te bepalen, vond hij, dat deze na een darm-irrigatie van een liter water ad 11° C. 0.9° C. daalde, terwijl het drinken van 500 gr. water ad 8° C. den warmtegraad in het rectum met 1.05° C. verminderen kon. Koude in het rectum aangebracht, verlaagt dus de temperatuur der maag en omgekeerd.

Deze proeven hebben hem o. a. den weg gewezen tot de therapie bij maagbloedingen, waarbij hij zelfs in hevige gevallen door stukjes ijs in het rectum te brengen, de bloeding heeft zien ophouden. In plaats van ijs-pillen dus ijs-suppositoria!

Zoo bij de behandeling van TRIPIER, — want hier schijnt het mij even plausibel toe aan te nemen, dat door de warmwater-irrigatie succ. een hyperaemie der darmen en een anaemie der maag wordt veroorzaakt, — is hier zeker alleen te denken aan reflexwerking, die contractie der vaten, i. c. van een bloedend vat, teweeg brengt. Dit wordt ook alzoo door WINTERNITZ aangenomen. Variis modis bene fit!

Ook neusbloedingen plegen te sisteeren, wanneer men den delinquent een koud zit- of voetbad toedient. Dat koude zit- en voetbaden de temperatuur in de uitwendige gehoorgang doen dalen is een bekend feit.

Scheveningen, 22 November 1898.

DANIËL DE NIET.

CORRESPONDENTIE.

Een onzer lezers twijfelt of het wel waar is, dat de huid een temperatuur van 150° kan uithouden, zooals die naar de ook in dit *Tijdschrift* verstrekte mededeelingen in de toestellen volgens TALLERMAN wordt aangewend. Volgens de eerste mededeelingen kan de huid droge lucht van 150° verdragen volgens de laatste ook vochtige lucht van 150°. Vele lezers zullen waarschijnlijk beide mededeelingen met eenige verwondering hebben begroet. Wij hebben er echter de voorkeur aangegeven, hieromtrent geen stukken op te nemen, vóórdat door een opzettelijk onderzoek de juistheid der verstrekte opgaven nader is getoetst.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

PARIJS. — Monument voor Charcot. De Minister van Onderwijs, de Heer LEYGES, zal Zondag a. s. te 10 ure het gedenkteeken onthullen, dat ter nagedachtenis van CHARCOT vóór de Salpêtrière is opgericht.